

או דלמא גם עז מינא דבהמה הוא כעגלה, וכיון ששניהם מין בהמה הם אף שזו מין דקה וזו מין גסה, מהני עריפה לטהר בשניהם מטומאת נבילה? (22)

וספיקו של רב ירמיה לא נפשט אך הגמרא דנה להוכיח מדבריו דין נוסף בדיני עגלה ערופה:

יתיב רב דימי וקאמר לה להא שמעתא דרבי ירמיה.

אמר ליה אביי: מבלל, דעגלה ערופה טהורה היא. כיון שכל הספק הוא אם עריפת עז דינה כמו עריפת עגלה, ומוכח דבעגלה עצמה ודאי מהני העריפה לטהרה?

אמר ליה רב דימי לאביי: אין, אמרי דבי רבי ינאי, כפרה כתיב בה בקדשים. עגלה ערופה נקראת כפרה דכתיב [דברים כא, ה] "כפר גא לעמך ישראל". ולכן עריפתה מטהרת כמו בקדשים שגם הם באים כדי

ואחרי שלמדנו דימוי של אווזין ותרנגולין לעוף, מסתפקת הגמרא בדיני עגלה ערופה אליבא דרבי מאיר:

בעי רבי ירמיה: ערף עז על החלל, במקום לערוף עליו עגלה כדין, מהו לרבי מאיר? האם נאמר כמו שמטהר רבי מאיר במליקת אווזים ותרנגולין הואיל והם בכלל עוף שמליקתו מטהרת מנבילה, כך מעשה עריפת העז מטהר מנבילה כמו שמהני עריפה להכשר עגלה לטהר מידי נבלה.

וביאור צדדי הספק:

אווזים ותרנגולים טעמא מאי, הטעם שהותרו לרבי מאיר אף הם על ידי מליקה כעוף, דמינא דעופות נינהו, משום ששניהם מין עופות הם, והרי מהני מליקה לטהר עוף בפנים והוא הדין הם, אבל עז, לאו מינא דעגלה נינהו, עז אינו אותו המין של עגלה, שהרי העז הוא מין דקה ועגלה היא מין גסה, ולכן לא מהני עריפת העז לטהרה כמו שמהני בעגלה?

טמא, כיון דאף באופן כזה נחשב שאכל כזית, וטומאת בית הבליעה היא טומאת אכילה. ודו"ק.

22. במנ"ח [מצוה קס"א] כתב דאם ערף את העגלה ונמצאת טריפה מטמא. והביא שהמל"מ [פ"ג מאבות הטומאה הי"ג] נסתפק בזה, והביא שזו איבעיא בירושלמי אם עריפת עגלת טריפה מטהרת מטומאה.

והגרי"ז בכתביו הוכיח מסוגיין לפשוט את ספק הירושלמי מדבעי דווקא בערף עז, דלאו מינא הוא, ומשמע דאם היה עורף דבר אחר שהוא ממין עגלה אע"פ שהיה חולין או טריפה מטהר מנבלה, עיי"ש.

ובולעו ואח"כ אוכל עוד כחצי כזית בתוך זמן אכילת פרס דמצטרפי לטמא, כיון דדין טומאת בית הבליעה הוא באכילה, וכל דהוי אכילה להצטרף לאיסור מצטרף גם לטומאה.

אולם הרש"ש [בנדה מב ב] חולק עליו וכתב דחיוב בכדי אכילת פרס הוא דווקא בזמן שאכל חצי זית ונשאר עומד בבית הבליעה, ובתוך כדי אכילת פרס הוסיף לאכול עוד חצי זית דאז מצטרפים לטמא, אבל באופן שאכל ובלע חצי זית גם אם יאכל אח"כ עוד לא יצטרף לראשון. וכן כתב החת"ס באו"ח סימן ק"מ.

ובמנ"ח הביא אופן מחודש נוסף לדבריו, שאם אכל חצי זית והקיא וחזר מיד ואכלו,